

1417

۱۰۰
۱
۲۴
برس

رابطه انسان و شیطان
از دیدگاه قرآن کریم

بهر روز صمدی

پدیدآورنده: صمدی، بهروز
عنوان: رابطه انسان و شیطان از دیدگاه قرآن کریم

تکرار نام پدیدآور: بهروز صمدی

مشخصات نشر: قم: شاخص، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۲۲۹ ص.

بها: ۹۵۰۰۰ ریال: ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۸-۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۲۲۳]-۲۲۹؛ همچنین به صورت زیر نویس

موضوع: انسان (اسلام)

موضوع: انسان - آفرینش - جنبه های قرآنی

موضوع: شیطان (اسلام)

موضوع: شیطان - جنبه های قرآنی

موضوع: شیطان

رده شنگره: ۲۰۱۳۹۳ ر ۸ ص ۲۲۶ / ۲ BP

دوره دیوبی: ۲۵۱/۲۵۶

شماره مدرک: ۳۸۷۱۸۹۳

شناسنامه کتاب

مؤلف: بهروز صمدی

ناشر: انتشارات شاخص

حروف نگاری و صفحه آرایی: حسن محسنی

ناظر چاپ: محمدجواد شکارچی

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۸-۹-۸

قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق طبع محفوظ است

مرکز پخش: قم، نشر شاخص، ۰۹۱۲۶۵۲۸۰۲۸

رابطه انسان و شیطان از دیدگاه قرآن کریم

مقدمه	۱۳
-------	----

فصل اول: شیطان‌شناسی

بخش اول: مفهوم شناسی شیطان	۱۷
معنا و مفهوم شیطان و ابلیس	۱۸
معنای لغوی شیطان	۱۸
معنای اصطلاحی شیطان	۱۹
معنای لغوی ابلیس	۲۰
معنای اصطلاحی ابلیس	۲۲
بخش دوم: ماهیت شناسی شیطان	۲۵
شیطان از جن بوده یا ملائکه؟	۲۶
معنای جن	۲۸
حقیقت جن و شیطان	۲۹

- ۲۹..... ویژگی‌های جن
- ۳۱..... آیا ابلیس اولین جن بوده است؟
- ۳۲..... فلسفه وجودی شیطان
- ۳۳..... پیامدهای سجده نکردن شیطان بر انسان
- ۳۳..... ۱. رجم و لعن شیطان
- ۳۵..... ۲. هبوط شیطان
- ۳۷..... ۳. اعلام و آغاز دشمنی شیطان با انسان
- ۳۹..... ۴. جهنم و عذاب الهی برای ابلیس
- ۴۷..... بخش سوم: انواع شیطان
- ۴۷..... ۱. شیاطین جنی و انسی
- ۵۰..... مصادیق شیطانی
- ۵۰..... ۱. برادران شیطان
- ۵۲..... ۲. حزب شیطان
- ۵۳..... ۳. پیروان شیطان
- ۵۸..... ۴. هم‌نشینان شیطان
- ۶۰..... ۵. شریکان شیطان
- ۶۱..... ۶. اسیران شیطان
- ۶۳..... ۷. اساتید شیطان
- ۶۴..... ۸. عبادت کنندگان شیطان
- ۶۷..... بخش چهارم: شیوه‌های عملیاتی شیطان
- ۶۷..... وسوسه‌گری شیطان
- ۶۹..... وسوسه‌های شیاطین
- ۷۳..... کمین گاه‌های خطرناک شیطان

۱. عجب..... ۷۳
۲. حسادت..... ۷۴
۳. کبر..... ۷۴
۴. یأس و ناامیدی..... ۷۵
۵. خشم و غضب..... ۷۵
۶. اعتماد به نفس سرکش..... ۷۶
۷. شرکت در جمع هوا پرستان..... ۷۶
۸. شکاف صف‌های مؤمنان..... ۷۶
۷۷. راهبردهای شیطان..... ۷۷
- الف) سیاست هجوم همه جانبه..... ۷۷
- ب) سیاست کمین و بهره‌گیری از غفلت..... ۸۰
- ج) سیاست گام به گام..... ۸۱
- د) سیاست پیگیری و درام..... ۸۳
- ه) سیاست هجوم جمعی..... ۸۳
۸۴. حربه‌های شیطان..... ۸۴
۸۵. تیرهای شیطان..... ۸۵
۸۶. خوشحالی شیطان..... ۸۶

فصل دوم: انسان در قرآن

- بخش اول: مفهوم انسان..... ۸۹
- معنای لغوی انسان..... ۸۹
- معنای اصطلاحی انسان..... ۹۰
- ضرورت شناخت انسان..... ۹۲

بخش دوم: خلقت انسان ۹۵

کیفیت خلقت انسان ۹۵

۱. خلقت مادی ۹۵

۱. تراب ۹۶

۲. طین ۹۶

۳. طین لازب ۹۶

۴. صلصال (حِما مستَوْن) ۹۶

۵. صلصال (کالفخار) ۹۷

۶. خلقت روحی انسان ۱۰۳

عوامل شش گانه روحی انسان از دیدگاه قرآن ۱۰۶

۱. عالم نذر ۱۰۷

۲. مرحله پیش پدران ۱۰۹

۳. مرحله رحم مادر ۱۱۰

۴. دنیا ۱۱۳

۵. دوران برزخ ۱۱۴

۶. معاد ۱۱۸

بخش سوم: ویژگی های انسان ۱۲۱

۱. ویژگی های مثبت انسان ۱۲۲

۲. ویژگی های منفی انسان ۱۲۶

ماهیت و حقیقت انسان ۱۲۹

نظریه قرآن کریم در مورد ماهیت و حقیقت انسان ۱۳۴

بخش چهارم: ضرورت هدایت انسان از دیدگاه قرآن ۱۳۹

معنای هدایت ۱۴۰

معنای ضلالت.....	۱۴۲
انواع هدایت.....	۱۴۳
صراط مستقیم.....	۱۴۶
توصیف صراط به مستقیم.....	۱۴۶
لزوم هدایت قرآنی از منظر علامه طباطبائی.....	۱۴۸
۱. صراط مستقیم راه توحید.....	۱۴۹
۲. صراط مستقیم راه نبوت.....	۱۵۰
۳. صراط مستقیم راه انبیاء، صدیقین، شهدا و صالحین.....	۱۵۰
۴. صراط مستقیم راه امامت.....	۱۵۱
۵. نشانه هدایت به صراط مستقیم.....	۱۵۱
۶. نمونه‌های هدایت یافته به صراط مستقیم (انبیاء الهی).....	۱۵۲

فصل سوم: رابطه انسان با شیطان

بخش اول: دشمن شناسی و اهداف آن.....	۱۵۵
معنا و مفهوم دشمن و دشمنی.....	۱۵۵
اهداف دشمن.....	۱۵۶
۱. تضعیف ایمان‌ها.....	۱۵۶
۲. اغفال.....	۱۵۷
۳. ایجاد دردسر.....	۱۵۷
۴. سازش.....	۱۵۸
۵. تضعیف مکتب.....	۱۵۸
۶. تضعیف رهبر.....	۱۵۹
۷. تضعیف مردم.....	۱۶۰

۸. صرف بودجه..... ۱۶۰
۹. کم جلوه دادن قدرت مسلمان‌ها..... ۱۶۱
۱۰. محاصره اقتصادی..... ۱۶۱
۱۱. ایجاد صحنه‌های سرگرم کننده..... ۱۶۱
- توطئه‌ها و برنامه‌های دشمنان..... ۱۶۱
- فلسفه وجودی دشمن..... ۱۶۴
- بخش دوم: آغاز دشمنی شیطان با انسان..... ۱۷۰
۱. ماجرای سجده نکردن شیطان بر انسان..... ۱۷۰
- علت دشمنی شیطان با آدم..... ۱۷۶
۲. علت سجده نکردن..... ۱۷۸
- معنا و مفهوم تکبر..... ۱۷۹
- تمرد و تکبر و عناد از صفات ابلیس..... ۱۸۲
- تکوینی بودن تمرد شیطان در برابر حقیقت انسانیت..... ۱۸۴
- کافر بودن ابلیس قبل از خلقت آدم..... ۱۸۵
- رابطه ضدیت شیطان با انسان..... ۱۸۷
- بخش سوم: شیوه‌ها و ابزارهای شیطان در دشمنی..... ۱۸۸
- شیوه اصلی و محوری شیطان..... ۱۸۸
- معنا و مفهوم وسوسه..... ۱۸۹
- چگونگی وسوسه شیطان..... ۱۸۹
- تبیین نقش هوای نفس..... ۱۹۲
- ابزارهای شیطان در دشمنی..... ۱۹۵
۱. تزئین اعمال زشت..... ۱۹۵
۲. کینه و دشمنی..... ۱۹۷

۳. مجادله ۱۹۷
۴. وعده‌های بیهوده و فریبکارانه ۱۹۷
۵. ترساندن از فقر ۱۹۸
۶. امر به فحشاء ۱۹۹
۷. قیافه حق به جانب گرفتن ۱۹۹
۸. غافل سازی ۲۰۰
۹. ایجاد رعب و ترس ۲۰۰
۱۰. مشارکت در اموال ۲۰۱
۱۱. تسلیم سحر ۲۰۱
- بخش چهارم: راهکارهای مقابله با شیطان ۲۰۲
۱. ایمان به خداوند ۲۰۳
۲. ایمان به رسالت و قرآن ۲۰۴
۳. ایمان به معاد ۲۰۴
۴. یاد خدا ۲۰۵
۵. پناه بردن به خدا ۲۰۵
۶. اخلاص کامل ۲۰۶
۷. توکل به خداوند ۲۰۶
۸. عدم دوستی با شیطان ۲۰۷
۹. مغرور نشدن به عفو و کرم خداوند ۲۰۷
۱۰. جلب فضل الهی ۲۰۸
۱۱. نداشتن آرزوی طول و دراز ۲۰۹
۱۲. سلامت قلب ۲۱۰
۱۳. علم و آگاهی ۲۱۰
۱۵. عدم همراهی و همکاری با طاغوت ۲۱۱

۱۶. دوری از بدکاری و زشتی ۲۱۱
۱۷. بی‌توجهی به وعده‌های شیطان ۲۱۲
۱۸. استواری در هدایت دینی ۲۱۲
۱۹. خوف از خدا ۲۱۲
۲۰. عدم ظلم و ستم ۲۱۳
۲۱. توبه و تضرع ۲۱۴
۲۲. عدم نفاق ۲۱۴
۲۳. دوری از شرک ۲۱۵
۲۴. تسلیم به خدا ۲۱۵
۲۵. پابندی به عهد الهی ۲۱۶
۲۶. عدم پیروی از شیطان ۲۱۷
۲۷. عدم پیروی کوردورانه از نیاکان ۲۱۸
۲۸. جمع‌بندی مباحث ۲۱۸
۲۹. منابع و مآخذ ۲۲۲

مقدمه

«إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ»^۱

(شیطان دشمن آشکار انسان است.)

دانش پژوهی از اهداف عالی اندیشه دینی و معرفت حاصل تلاش کاوشگرانه همراه با مدد الهی است. پژوهش فعالیتی نظام مند و با هدف تولید دانش جدید و افزودن دامنه معلومات بشری انجام می شود. موضوع ابلیس ممکن است نردمها امری ساده و بدیهی باشد، به گونه ای که روزی چند بار او را لعنت کرده و از شر آن به خدا پناه می بریم. و بعضی افکار پریشان خود را به این دلیل که از ناحیه اوست تقبیح می کنیم. اما باید دانست که این موضوع نیاز به شناخت دقیق تر به ویژه از منظر قرآن دارد.

چرا باید در صدد شناخت شیطان برائیم؟

چرا در شناخت این دشمن آشکار خود بی اعتنائیم؟

دشمنی که از روز پیدایش بشر تا آنگاه که دست او از دامان هسی

کوتاه شود به دنبال اوست و به عزت خداوند سوگند یاد کرده است که او را به گمراهی خواهد کشاند. «فَبِعِزَّتِكَ لَا تُغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ»^۱ این جستار نگاهی گذرا به رابطه بین شیطان و انسان از دیدگاه قرآن دارد.

هر چند نگارنده در نگارش کتاب حاضر کوشش بسیار نموده تا از نظرات استادان ارجمند استفاده نماید، اما نمی‌توان ادعا نمود که عاری از هر عیب و نقصی باشد. امید است همکاران محترم و دانشجویان عزیز که این کتاب را مورد استفاده قرار می‌دهند مولف را نسبت به نکاتی که باعث بهبود محتویات کتاب می‌شود آگاه سازند. همچنین پیشنهادات و نقطه نظرات اصلاحی خود را مطرح نموده و بر غنای کار بیافزایند.

در پایان ضمن شکرگذاری از درگاه خداوند متعال، از تمام کسانی که در تدوین این مجموعه، حقیر را کمک و یاری نموده‌اند، به ویژه آقایان دکتر جعفر تابان، احمد شفیعی، محسن محمدی الیوتی و جناب آقای محمدجواد شکارچی کمال تقدیر و تشکر را دارم. همچنین لازم است از زحمات همسر و فرزندانم در مسیر نگارش این کتاب نیز قدردانی نمایم.

رسا...التوفیق

بهر روز صمدی

بهار ۱۳۹۴